

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus tühistas osaliselt Rail Balticu trassi Pärnu maakonnaplaneeringu

Riigikohus tühistas osaliselt Rail Balticu trassi Pärnu maakonnaplaneeringu

19. mai 2020

Riigikohus rahuldab osaliselt keskkonnaühenduste ARB ja Eesti Looduskaitse Seltsi kassatsioonkaebuse ning tühistas Rail Balticu trassi Pärnu maakonnaplaneeringu trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas. Harju ja Rapla maakonnaplaneeringud jäid jõusse. Riigikohtu halduskolleegiumi sõnul kehtestas riigihalduse minister Pärnu maakonnaplaneeringu õigusvastaselt, kuna välja polnud selgitatud mõju, mida Rail Baltic avaldab trassi kõrval asuvalle Luitemaa linnualale. Natura hindamine tuleb teha alati, kui eelhinnangu põhjal ei ole võimalik välistada, et kavandatav tegevus mõjutab oluliselt Natura ala kaitse eesmärke.

Kohtuasjas vaidlustasid MTÜ-d Rail Balticu trassi maakonnaplaneeringud. MTÜ-d leidsid halduskohtule esitatud kaebuses, et maakonnaplaneeringud on õigusvastased nii menetluslike rikkumiste tõttu kui ka sisuliselt. Muu hulgas ei selgitatud kaebajate hinnangul piisava põhjalikkusega välja trassi asukohta keskkonnaseisundit ja raudtee mõju looduskeskonnale, sealhulgas kaitstavatele linnuliikidele. Tallinna Halduskohus ja Tallinna Ringkonnakohtu jätsid kaebuse rahuldamata.

Riigikohtu halduskolleegium rahuldab kassatsioonkaebuse osaliselt ja tühistas Rail Balticu trassi Pärnu maakonnaplaneeringu trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas. Ülejäänud osas jättis Riigikohus haldus- ja ringkonnakohtu otsused muutmata.

Riigikohtu sõnul jätsid planeeringu koostajad Rail Balticu trassilõigu 4A kõrval asuva Luitemaa linnuala Natura hindamise õigusvastaselt tegemata, piirdudes üksnes eelhindamisega. Riigihalduse minister poleks tohtinud sellises olukorras planeeringut kehtestada. Euroopa Kohtu järjepideva praktika järgi tuleb Natura hindamine teha alati, kui eelhinnangu põhjal ei ole võimalik välistada kavandatava tegevuse olulist mõju Natura ala kaitse eesmärkidele. Seega on ekslik ringkonnakohtu seisukoht, et Natura hindamine oleks olnud nõutav üksnes juhul, kui ekspert oleks eelhindamise käigus tuvastanud olulise negatiivse mõju. Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus järeldas ekspert, et raudtee rajamine ja toimimine võivad halvendada Luitemaa linnuala kaitse eesmärgiks olevate linnuliikide merikotka, must-toonekure ja metsise elupaikade kvaliteeti. Seega ei olnud oluline mõju linnuala kaitse eesmärkidele välistatud ja Natura hindamine oli nõutav.

Samuti ei leppinud kolleegium ministri selgitusega, et olulise mõju puudumine Luitemaa linnualale nähtub asjaolust, et linnualale Natura hindamist ei tehtud. Natura hindamine oleks tohtinud tegemata jätta vaid juhul, kui eksperdi selgelt väljendatud järeldused ei jäta üles mingit teaduslikult põhjendatud kahtlust selle kohta, et häiringud võiksid olla olulised. Üksnes Natura hindamise tegemata jätmise fakt selliseid kahtlusi ei kõrvalda.

Luitemaa linnuala Natura eelhinnangus nimetati mitmeid raudtee võimalikku ebasoodsat mõju leevendavaid

meetmeid, sealhulgas näiteks nõuded minimeerida müra ja ajastada ehitustööd väljapoole lindude pesitsusaega. Euroopa Kohus on selgitanud, et Natura eelhindamise etapis, kus otsustatakse Natura hindamise vajalikkuse üle, ei tohi arvestada mõju leevendavate meetmetega. Selliste meetmete arvesse võtmine eelhindamise etapis võib kahjustada loodusdirektiivi kasulikkust mõju, kuna tekib oht, et hindamisest hiilitakse kõrvale. Kas ja kuidas on võimalik raudteega kaasnevat mõju leevendada, tuleb välja selgitada just Natura hindamise, mitte eelhindamise etapis.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus uuriti küll raudtee mõju must-toonekurgedele, merikotkastele ja metsistele, kuid need uuringud ei asenda Natura hindamist, mis võimaldab selgitada, kas kavandatud tegevus ohustab Luitemaa linnuala terviklikkust ja kaitse eesmärke. Kogutud andmed Luitemaa linnuala loodusväärtuste kohta on lünklikud. Sealjuures pole ammendavalt hinnatud, milline on Luitemaa linnuala kaitse eesmärgiks olevate linnuliikide olukord ja nende elupaikade seisund linnualal tervikuna ning kuidas mõjutaks raudtee linnuala terviklikkust. Natura hindamise aruande järeldused ei tohi sisaldada lünki ning peavad hajutama kõik teaduslikult põhjendatud kahtlused kavandatud tööde mõju suhtes.

Lisaks Luitemaa linnuala kõrvale jääva raudteetrassi lõigule 4A tühistas Riigikohus Pärnu maakonnaplaneeringus ka kaks trassilõiguga 4A ühendatud lõiku (3A ja 4H), et Rahandusministeeriumile jääks piisav kaalumisruum tuvastatud vea kõrvaldamiseks. Pärnu maakonnaplaneeringu tühistamise järel on Rahandusministeeriumil võimalik valida, kas algselt uus või uuendada vana planeerimismenetlus – mõlemal juhul tuleb teha Natura hindamine.

Planeeringu võib kehtestada juhul, kui nõuete järgi tehtud Natura hindamise tulemusel on võimalik veenduda, et kavandatud raudtee ei kahjusta Natura ala terviklikkust ega kaitse eesmärke. Kui Luitemaa Natura hindamise tulemustest nähtub, et raudtee võib Luitemaa linnuala terviklikkust kahjustada, on Vabariigi Valitsusel keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse järgi siiski võimalus kehtestada Pärnu maakonnaplaneering ka kavandatud kujul. Vabariigi Valitsus võib seda teha juhul, kui alternatiivseid lahendusi pole ning raudtee rajamine on vajalik avalikkuse jaoks esmatähtsatel ja erakordselt tungivatel põhjustel.

OTSUS [1]

Susann Kivi
Riigikohtu pressiesindaja
+372 5333 9846
susann [dot] kivi@riigikohus [dot] ee

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/RK%20100_allkirja%20n%C3%A4idis.jpg

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-tuhistas-osaliselt-rail-balticu-trassi-parnu-maakonnaplaneeringu>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=3-18-529/137>